



VAMMAISTEN JA VARUSTAMOIDEN MUTUAL TRUST-PELASTUSPÄIVÄT MERITURVASSA 26.4. JA 18.5.2017



Taustaa Mutual Trust-projektista

Mutual Trust on Finlands Svenska Handikappförbund rf:n hallinoina projekti, jossa mukana vammaisjärjestöistä Aivovammaliitto, Selkäydinvammaiset Akson ry, Epilepsialiitto, Invalidiliiton avustajakoirat, Axxell Brusaby, Kuurojen liitto, Kuuloliitto, Kehitysvammaliitto, Näkövammaisten liitto, Uudenmaan CP-yhdistys, FDUV ja Psykosociala förbundet.

Varustamoista mukana projektissa ovat Rederiaktiebolaget Eckerö Line, Viking Line Abp, Tallink Silja Oy ja vesibussiyhtiö NorsöLine.

Pelastusviranomaisryhmässä on mukana Rajavartiolaitos, Helsingin kaupungin pelastuslaitos, Hätäkeskuslaitos, Meripelastusseura ja Meriturva.

Projektin tavoitteet

1. Kartoittaa valmiutta pelastaa vammaisia henkilöitä
2. Saada vammaiset paremmin valmistautumaan erilaisia hätätilanteita varten
3. Avoimesti ja ennakkoluulottomasti etsiä uusia ratkaisuja, niin käytännöllisiä kuin teknisiäkin
4. Harjoitusten ja opetusmateriaalin kautta luoda tietoa, ymmärrystä ja luottamusta vammaisten, pelastusviranomaisten ja liikennöitsijöiden välillä.

Varustamoiden pelastustoiminnan arviointi

Varustamoiden osalta harjoituspäivissä tarkasteltiin varustamohenkilökunnan valmius pelastaa vammaisia avustettavia matkustajalaivan evakuointitilanteessa. Harjoituksissa oli mukana henkilökuntaa varustamoiden Suomen lipun alla liikennöivistä matkustajalaivoista: Viking Line (4): m/s Amorella, m/s Gabriella, m/s Viking Grace, m/s Mariella. Tallink Silja (2): m/s Silja





Serenade, m/s Baltic Princess. Eckerö Line (1): m/s Finlandia. Jokaiselta laivalta osallistui 6 henkilöä – eli molempien harjoituspäivien aikana yhteensä 42 henkilöä.

Vammaisia avustettavia harjoitushenkilöitä osallistui molempina päivinä 10, eli yhteensä 20 henkilöä sekä kaksi avustajakoira ja yksi opaskoira.

Koulutuksen toteuttajana toimi Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus - Meriturva

Arviointi toteutettiin perehtymällä molempien osapuolien toimesta vastavuoroisesti vammaisten tarpeisiin ja varustamohenkilökunnan osaamiseen. Tämä tarkasteltiin konkreettisesti käytännöntasolla Meriturvan koulutustiloissa. Aamupäivällä käytiin läpi Meriturvan harjoitushallin pelastusvälineet sekä siirtotekniikka esimerkiksi pyörätuolia käyttävien kohdalla.

Iltapäivällä järjestettiin käytännön harjoitus seuraavasti

- Erityisryhmän auttaminen porraskuilua pitkin ylös evakuointitasolle (9 m.)
- Erityisryhmän auttaminen liukumäkeä alas platformille ja siitä lauttaan
- MOR- paarien avulla ryhmän vetäminen ylös platformilta laivan kannelle
- Erityisryhmän auttaminen evakuointisukkaa pitkin alas lauttaan + lautasta pois
- Erityisryhmän auttaminen vedessä pelastusliivit päällä. Ryhmä autetettiin vedessä MOR-lautan luokse, johon heidät nostettiin. Tämän jälkeen lautta nostettiin ylös venekannelle (5 m).

Käytännön harjoitusten jälkeen käytiin palautekeskustelu kehittämisalueista.

Arvioinnissa tunnistettiin seuraavia positiivisia alueita

- Vastaavia harjoituksia ei ole ennen järjestetty
- Harjoitusten tärkeys: Helsingin ja Turun satamista vuosittain n. 15 miljoonaa matkustajaa, josta arviolta n. 15 % vammaisia
- Harjoitukset vähensivät ennakkoluuloja vammaisia kohtaan
- Kommunikoinnin harjoittaminen esimerkiksi kuulovammaisen kanssa koettiin hyväksi
- Varustamohenkilökunta koettiin osaavaksi, positiiviseksi ja sympaattiseksi
- Varustamohenkilökunnan rauhallisuutta arvostettiin.

Arvioinnissa tunnistettiin seuraavia kehittämisalueita

Vammaisen oma vastuu

- Matkan varaustilanteessa pitäisi mainita erityistarpeet





- Matkaa varten kaikki tarvittava apu (avustaja, apuvälineet) pitäisi olla mukana. Avustajan pitäisi aina matkustaa ilmaiseksi.

Pelastustilanne

- Miten kaikki saavat tiedon hätätilanteesta laivalla, esimerkiksi kuulovammaiset hyteissään?
- Pelastetaanko vammaiset oikeassa hätätilanteessa ensimmäiseksi vai viimeiseksi?
- Harjoituksessa pelastaminen vei runsaasti aikaa: oikeassa evakuointitilanteessa matkustajalaiva pyritään evakuoimaan puolessa tunnissa.
- Oikeassa evakuointitilanteessa vammaiset pyritään evakuoimaan pelastusveneisiin, ei lauttoihin.
- Kannattaako pelastaa pyörätuolin kanssa vai ilman? Jos evakuoidaan pelastusliukumäkeen- tai sukkaan, tuoli jää luonnollisesti pois.
- Avustaja- ja opaskoirat: evakuointi pelastusliukumäkeä alas onnistui kohtalaisesti, mutta sukassa ei ollenkaan.
- Pelastuslautassa kaivattiin enemmän apua ja ohjeita turvallisuuden tunteen ylläpitämiseksi.

Kommunikointi

- Kuulovammaisen kanssa kommunikointi on haastavaa. Yksinkertaisen viittomakielen osaaminen olisi hyvä. Puhuttiin myös yksinkertaisten ohjekorttien mahdollisuudesta.
- Kynä ja paperi ovat aina hyvä apuväline, mutta harjoituksessa niitä ei käytetty.
- Katsekontaktia tulisi ylläpitää avustajan ja avustettavan välillä.

Kehittämisalueiden toteuttaminen

Mutual Trust-projekti luo opintomateriaalin pelastusviranomaisille ja varustamoille. Materiaali neuvoo käytännöllisesti miten kohdata, avustaa ja pelastaa vammaisia matkustajia. Olisi toivottavaa, että varustamot käyttäisivät materiaalia tulevaisuuden turvallisuuskoulutuksissaan.

Jatkokehittämistoiveena on myös, että varustamot ja vammaisjärjestöt jatkaisivat toimimaan yhdessä esimerkiksi paikallisten vammaisneuvostojen kautta turvallisuuden parantamiseksi. Yhteisiä harjoituksia voitaisiin järjestää tulevaisuudessakin. Näin voitaisiin päästä projektimaisesta toiminnasta jatkuvaan kehittämiseen ja yhteistyöhön.

Daniel Saarinen

projektikoordinaattori
Mutual Trust

Löydät meidät myös verkosta ja somesta

mutualtrust.fi

